

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Raivo Ott
raivo737@gmail.com

Teie 09.03.2026
Meie 25.03.2026 nr 20-1/1804

Vastus pöördumisele

Lugupeetud härra Ott

Edastasite Justiits- ja Digiministeeriumile taotluse palvega algetada järelevahtvemenetlus seoses Saarde Vallavalitsuse tegevusega vallasekretäri asendaja ametisse nimetamisel ilma avalikku konkurssi välja kuulutamata.

Täname Teid pöördumise eest.

Vastavalt [Vabariigi Valitsuse seaduse](#) § 75³ lõikele 1 teostab Justiits- ja Digiministeerium haldusjärelevaht kohaliku omavalitsuse üksuste haldusaktide õiguspärasuse üle. Selgitame esmalt, et ministeeriumi poolt teostatava järelevaht eelduseks on VVS § 75³ lõikest 4 tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakti õigusvastasus ja avaliku huvi rikkumine. Mõlemad eeldused peavad olema täidetud samaaegselt. Eelnev tähendab, et ainuüksi asjaolu, et kohaliku omavalitsuse üksus on andnud õigusvastase haldusakti või olnud mõne juhtumi puhul ka õigusvastaselt tegevusetu, ei tähenda veel, et täidetud oleks ka avaliku huvi rikkumise kriteerium. Sõltumata sellest, kas tingimused on või ei ole täidetud, on Justiits- ja Digiministeeriumil kaalutusõigus küsimuses, kas järelevaht alustada või mitte.

Käesoleva juhtumi puhul puudub Justiits- ja Digiministeeriumil alus järelevahtvemenetluse algetamiseks avaliku huvi puudumise tõttu. Kõnealuse asendamise periood (tulenevalt pöördumises märgitud käskkirjast, mis on leitav [siin](#)) oli väga lühike (04.03.2026-20.03.2026) ning tänase päeva seisuga möödas. Ühtlasi märgime, et õiguskantsler on leidnud 27.04.2023 seisukohas nr [6-4/230637/2302292](#), et väga lühikeseks ajaks konkursiga ametniku otsimine ei pruugi olla mõistlik ega objektiivselt võimalik.

[Avaliku teenistuse seadus](#) (ATS) näeb ette kohustuse korraldada vaba ametikoha täitmiseks avalik konkurss. Teatud juhtudel on võimalik korraldada sisekonkurss. Seda juhul, kui ametikoht on otstarbekas täita konkursi väljakuulutamiseiga ühe või enama ametiasutuse sees (ATS § 16 lõige 2). Konkursi võib jätta korraldamata, kui on põhjendatud alus arvata, et vaba ametikoht on otstarbekas täita ametniku tähtajalise üleviimise teel vastavalt ATS § 33 lõikele 1.

Kui ametikohta soovitakse täita lühemaks perioodiks, on ATS § 23 kohaselt võimalik nimetada ametisse ka tähtajaliselt. Samas kui tegemist on nii lühikese perioodiga, pannakse üldjuhul puuduva ametniku teenistusülesanded teisele ametnikule kas osaliselt või täielikult (sealjuures kas vabastamata teda enda teenistusülesannete täitmisest või vabastades osaliselt või täielikult enda teenistusülesannete täitmisest), makstes täiendavate teenistusülesannete täitmise eest lisatasu (ATS § 57).

Kui ametikohale nimetatakse isik väljastpoolt ametiasutust ja ei esine ühtegi ATS §-st 16 tulenevat erandit, tuleb ametikoht täita avaliku konkursi korras.

Ametnikule kohaldatakse katseaiga kestusega kuni neli kuud ametikohale asumise kuupäevast arvates (ATS § 24 lõige 2). See tähendab seda, et katseaeg võib olla vahemikus null päeva kuni neli kuud ehk katseaiga võib jätta ka kohaldamata.

ATS § 28 lõike 5 kohaselt enne ametniku ametikohale asumist kehtestab ametiasutus ametijuhendi ning tutvustab seda ametnikule. Nimetatud kohustus kehtib ainult juhul, kui ametnik asub ametikohale, kus on ametijuhendi kehtestamine kohustuslik. Ametijuhendist tulenevad mh ametikoha teenistusülesanded, nõuded ametikohale jms (ATS § 52 lõige 1). Kui isik töötab osalise koormusega, siis üldjuhul ei eeldata, et ametikohale nimetatud ametniku töökoormust arvestades tuleks ametijuhendit muuta vastavalt töökoormusele.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 55 lõike 1 kohaselt nimetab valla- või linnasekretäri ametisse ja vabastab ametist seaduses sätestatud korras vallavanem või linnapea.

Juhul, kui volikogu liige ei nõustu volikogus poolthääle enamusega vastu võetud otsustustega, tuleb oma poliitilise tahte realiseerimiseks lähtuda eeskätt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses sätestatud võimalustest, sh võimalusest esitada eelnõusid ja pöördumisi. Omavalitsuse sisesuhete pinnalt tekkivate vaidluste lahendamine valdkonna eriseaduses ettenähtud võimaluste kaudu aitab kaasa volikogu liikmete vastutuse tunnetamisele ning oma rolli teadvustamisele kohaliku omavalitsuse kui terviku toimimises.

Avaldame lootust, et meie selgitused on informatiivsed ning abiks edasiste tegevuste planeerimisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Victoria Tamme
nõunik

Victoria Tamme 53523094
victoria.tamme@justdigi.ee